

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XXII. Quando & quibus casibus, in Ecclesis, in quibus adest consuetudo optandi, ille qui optauit beneficium pensione grauatum teneatur ad solutionem pensionis super illo impositæ. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tract. de Pensionib. Ecclesiast. Cap. XXII. 57

uis idem ab Olea tacite videatur innuere, quod si probetur fraus utriusque, nempe tam Titularis, quam Pensionarij, locus sit actioni reuocatoria: vt superius num. 15. dictum fuit: vbi probauimus fraudis coniecturam elici ꝑ ex eo, quod pensio extincta fuit titulo lucratio: sed vt dixi, non est à stylo Curiae Romanae recedendum, donec de contrario doceatur. Et hic stylus confirmatur ex eo, quod quando Partes conueniunt quod pensio pertineat ad alium quam nominatum in literis, hoc fit cum assensu Summi Pontificis, vt dicemus in cap. ab hoc secundo infr. Qui consensus non esset necessarius, si is sub cuius nomine pensio concessa fuit, posset al-

teri sine Summi Pontificis autoritate mandatum irrevocabile facere.

Vltimo loco notandum est, circa id quod superius diximus, fructus beneficij esse hypothecatos pro pensione super illo beneficio imposita, sic accipiendum esse, vt non solum ista hypotheca locum habeat pro fructibus illius anni, sed etiam pro pensionibus annorum praeteritorum, Duran. decis. 369. num. 6. post Gig. de pens. quest. 43. num. 2. versic. quod autem. Ratio est, quia dicti fructus aliis annis percepti, praesumuntur vberes & sufficientes, etiam pro pensionibus aliorum annorum, & sic pro pensionibus decursis tempore praeterito: vt dicitur ibid. n. 7.

CAPUT XXII.

ARGUMENTVM.

VANDO, & quibus in casibus, in Ecclesiis, in quibus adest consuetudo optandi, ille qui optauit beneficium pensione oneratum, teneatur ad solutionem pensionis super illo impositae? Et quomodo procedat illa consuetudo optandi, ad effectum vt optans ad solutionem pensionis teneatur? Quando dicatur per optionem ad effectum pensionis non soluendae acquisitus nouus titulus? Pluraque Notabilia circa facultatem optandi recensentur. Quid etiam statuendum sit in Coadiutore optante, resoluitur.

SUMMARIVM.

1. Quaestio pensionis per optantem soluenda locum non habet, quando in Ecclesia non adest certus Canonico-
rum numerus.
2. In Ecclesiis non numeratis non est locus vacationi, nec per consequens optioni beneficij pensione onerati.
3. Quando numerus Canonico-
rum est certus, sed praebendarum numerus non est certus, quaestio pensionis per optantem soluenda non habet locum.
4. Quando numerus praebendarum est certus, sed praebende non sunt distinctae, idem dicendum est.
5. Canonici optans semper obligatur ad pensiones quando praebenda non sunt distinctae, nisi sub beneplacito Capituli.
6. Per optionem non eximitur quis à solutione pensionis nisi probet se nouum Titulum acquisuisse per optionem dimisso priori Titulo.
7. Qui per optionem se vult eximere à solutione pensionis tenetur probare praebendam optatam, esse nouum titulum beneficiale.
8. Praebenda, quae non dat nouum Titulum, est quid temporale, & tanquam praedium Ecclesiae.
9. Quando nouus Canonici-
atus optatur, & nouus titulus acquiritur, ille qui optauit, eximitur ab onere pensionis.
10. Quaestio pensionis soluenda per optantem, locum non habet in vacatione qua contingit in mensibus reuerentis.
11. Ampliatur vt procedat, etiam si ageretur de Cardinali Collatore ordinario.
12. Indulta hodierna Cardinalium plus operantur quam solam obsequiorum remotionem, propter clausulas in illis appositae.
13. Ad effectum iuris optandi quando considerari debeat praebenda separabilitas à Canonici-
atu.
14. Quomodo Coadiutor succedere debeat in annexis Canonici-
atu acquisitis Coadiutore per illius optionem.

15. Coadiutor succedens Canonici-
atu onerato pensione, tenetur ad illius solutionem.

LIA proponitur quaestio: In prouisionibus Canonici-
atus fuit reservata pensio super Canonici-
atu, & praebenda illi annexa: cum autem ex Statuto vel consuetudine Capituli, Canonici-
cis competeret optio praebendarum, quis teneatur ad pensionem, vtrum Canonici-
us solus, an verò proportionabiliter ille qui praebendam optauit.

Notandi sunt, antequam ad decisionem dubij procedatur, varij casus. Primus est quando agitur de Ecclesia, in qua non est certus numerus Canonici-
atus, nec distinctio praebendarum, prout in casu text. in cap. Dilecto, de Praebend. cap. vacante, ead. tit. & cap. ex parte, de concess. Praebend. Et hoc casu non potest ad praxim reduci quaestio proposita: Quia cum non detur vacatio praebendae, non habet etiam locum optio: nam vacatio datur respectu existentiae & numeri: idem ergo dicendum de Canonici-
atibus illius Ecclesiae: Vnde in Ecclesia non habente certum Canonico-
rum numerum, dum aliquis in Canonici-
um recipitur, creatur quoddam ius de nouo, quod extinguitur cum persona, & non dicitur vacare, sed definire & extingui: secus est in Ecclesia habente certum numerum; illo enim Canonico defuncto, ius illius vacat. ꝑ Cum igitur in similibus Ecclesiis non numeratis, non sit locus vacationi, nec optioni, sequitur frustra quæri vtrum per optionem onus pensionis ad optantem transferatur. Et ad hoc faciunt notata per Abbat. in dicto c. Dilecto, de Praebend. n. 9.

Secundus Casus est: quando agitur de Ecclesia, in qua certus quidem est Canonici-
atus numerus, sed praebendarum nullus est distinctus numerus; quia simpliciter bona Capituli diuiduntur inter Canonicos per Administratores Capituli: & illi quanto plures sunt, tanto minores recipiunt portiones; & quanto pauciores, tanto pinguiore: prout obseruatur in pluribus Ecclesiis Collegiatis. Et de istis agitur in cap. final. §. si autem, de concess. Praebend. in 6.

Et

Et hoc casu non potest considerari optio, cum præbendæ non sint distinctæ; & per consequens inanis est controuersia utrum pensionis onus transeat ad optantem.

- 4 Tertijs est casus, quando certus est numerus Canonicorum, & certus est etiam numerus præbendarum, sed præbendæ non sunt distinctæ; imò pertinent ad dominium & administrationem Capituli & præbendæ sunt æquales, & tot sunt portiones quot sunt Canonici, & administrator Capituli, cuilibet ex Canonicis soluit portionem suam. In istis præbendis non datur optio, nec illæ possunt dici tituli beneficiales, cum non habeant aliquam substantiam separatam à Capitulo, & redditibus illius; nec vna portio est melior alia: ideo non potest hoc casu tractari de optione, cum vna portio non sit pinguior aliâ; Optio autem non cedit nisi inter diuersas. Bald. in l. 1. C. de furt. colum. 5.
- 5 Quartus casus, quando retento themate tertij casus, Capitulum non administrat bona præbendarum per suos Officiales, sed bona diuidit in tot præbendas, quot sunt Canonici, cuilibet ex illis assignando portionem suam ad tempus, & sub beneplacito Capituli, cui permillum est bona illarum præbendarum iterum ad communionem reducere, & nouam facere diuisionem. Et hoc casu, quia diuisio non potest tantam continere æqualitatem, quia cum vna portio sit alia pinguior, locus esse potest optioni, sed per talem optionem non mutatur titulus beneficiæ, ideo quamuis Canonicus super cuius Canonicatu & præbenda fuit imposita pensio, deueniat ad optionem, remanet semper oneratus pensione imposita, cum remaneat semper idem beneficium, idemque titulus, eademque præbenda spiritualis, super qua pensio fuit reueruata: ita decisum testatur Gonzal. ad Reg. 8. gloss. 34. num. 44. & sequent. † Ideo qui se vult eximere à solutione pensionis impositæ super præbenda, tenetur probare se aliam præbendam assumendo, seu optando, nouum titulum acquisuisse: Put. decis. 196. versic. ex quibus, lib. 2. vbi dicitur quod sola distinctio præbendarum non probat annexionem: † & ideo qui vult se eximere à solutione pensionis sub prætextu mutationis præbendæ, tenetur probare quod per huiusmodi mutationem mutatus etiam fuerit titulus, & quod istæ præbendæ essent tituli beneficiales: sequitur Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 19. num. 31. † Et ratio est, quia hoc casu præbenda est veluti quiddam temporale, ac quasi prædium pro portione fructuum assignatum Canonico, quod est temporale. Ideo cum non fiat mutatio tituli, pensio tota solui debet per optantem, quæ tamen alioquin diuideretur pro rata inter Canonicatum & præbendam, si tituli beneficiæ naturam sortiretur: ut dicit Mant. decis. 273.
- 9 Vltimus casus est, quando præbenda, quæ optatur, est omnino separata & distincta realiter à Canonicatu; & hoc casu qui vnâ præbendam dimittit, & aliam optat, nouum Canonicatum obtinet; quia primus Canonicatus remanet cum præbenda dimissa: & ideo qui dimissam præbendam assequitur, obligatur ad solutionem pensionis, quæ est onus reale, & spectat ad illum qui consequitur Canonicatum dimissum cum sua præbenda: Ita determinat Rota apud Mant. decis. 273. reperita apud Marches. de commiss. part. 1. fol. 650. & apud Pacific. de Saluian. decis. 130. vbi explicantur ea, quæ decisa fuerunt apud eundem Mant. decis. 224. vbi fuerat decisum, pensionem deberi pro rata super Canonicatu, & pro alia rata super præstimonio illi annexo. Eandem conclusionem exornat Monet. in tract. de opt. Canon.

cap. 7. quest. 3. num. 39. & sequent. dictorumque casuum distinctionem paucioribus verbis refert Barbos. de Canonic. & Dignitat. cap. 30. num. 4. licet in alia questione. Qui omnes casus fundati sunt in decis. Rotæ 6. de consuetud. in Nouis.

Sed circa præmissa, quædam consideratione digna sunt. Et in primis hanc Optionis materiam, & solutiones circa pensionis solutionem superius adductas locum non habere, quotiescunque vacatio beneficii seu Canonicatus euenit in mensibus reueruatis: quia per Regulam 8. alias 9. Cancellariæ, expressè derogatur cuiusque consuetudini optandi, etiam inmemoriali; ut latè per Gonzal. ad dist. Regul. gloss. 34. num. 1. & sequent. Monet. de option. Canon. part. 3. quest. 1. num. 12. Carl. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 450. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 38. num. 10. & sequent. Burat. decis. 390. num. 7. Rota decis. 142. part. 2. Recent. num. 3. & 4. Et ideo per huiusmodi reservationem impediri optionem, fuit decisum apud Put. decis. 4. num. 2. & lib. 2. in nouis, Gregor. decis. 478. num. 2. & ibi Addent.

Quod ampliatur procedere, etiam si Cardinalis sit collator ordinarius, & conferat vigore Indulti; ut fuit decisum in Rota decis. 10. part. 8. recent. n. 7. Quia licet, ut ostendimus in quest. benefic. tom. 1. part. 2. cap. 3. §. 5. num. 8. & 10. Indultum non ampliat facultatem Cardinalis ordinarij Collatoris, sed dumtaxat remoueat obstacula, quæ illum impedit poterant ne conferret; & sic Canonici videantur semper remanere in suo pristino iure optandi, ex notatis in decis. 530. part. 4. recent. tom. 3. † tamen indulta hodierna, fauore Cardinalium, sunt ampliora; quia non solum remouent obstacula reservationum, ut illis non obstantibus ipsi, si sint Collatores ordinarij, conferre possint; sed etiam dant facultatem conferendi in mensibus reueruatis, tam ex potestate ordinaria, quam etiam vigore Indulti sibi concessi; quæ verba plus operantur quam solam obstaculorum remotionem: adeo ut tunc Cardinalis Collator ordinarius dicatur conferre etiam autoritate sibi à Summo Pontifice delegata: Carl. dicta part. 5. cap. 1. num. 228. Lotter. lib. 2. quest. 21. num. 117.

Secundò notandum est circa ea, quæ superius diximus num. 5. Quod ad hoc ut præbenda dicatur merè temporalis, & non cadat sub reservatione, non sufficit separabilitas ab vno, vel altero Canonicatu, sed separabilitas illa debet esse respectu cuiusque Canonicatus; ita ut stare possit per se absque titulo Canonicatus: ut explicat Abb. in dicto cap. maioribus, num. 4. versic. Quandoque: & in cap. dicto, n. 6. versic. procedit enim; de Præbenda. Verall. decis. 356. num. 1. part. 2. Rota de is. 138. num. 4. part. 8. Recent. Reliqua quæ ad materiam iuris optandi adduci possent, cum non conueniant nisi indirectè materiæ quam tractamus, remittimus ad ea quæ diximus in nostris questionibus benefic. tom. 1. q. 110. per totam.

Et ex præmissa distinctione resultat resolutio questionis alias in Rota Romana ventillatæ, ex eo quod mortuo Coadiuto, petebat Coadiutor non solum Canonicatum, sed etiam præstimonium illi annexum, opponente Capitulo in contrarium, non tractari de præbenda annexa Canonicatu, sed de re temporali, ac veluti prædio Canonicatus nullam habente spiritualitatem, & per consequens non impediri ius optandi, quod senioribus Canonicis competit: iuxta dictam decis. Mant. 273. Fuit tamen in contrarium dictum, istas præbendas non esse merè temporales, sed habere annexionem cum Canonicatu, non perpetuò, sed reuocabiliter, dum per ius optandi potest Canonicus illam præbendam dimittere

Tract. de Pensionib Ecclesiast. Cap. XXII. 59

tere, & aliam eligere; ideo non esse locum optioni: quia cum Papa contulisset Canonicatum cum annexis & connexis, per appositionem manus Papæ tollitur omnis vacatio, præter eam, quæ est in fauorem Coadiutoris: ex decis. per Rot. *decis. 2. de Consuet. in antiq.* Et quod huiusmodi præbendæ essent quidem annexæ, sed non separatæ, nec tituli beneficiarum, quia dicebantur annexæ & simplices portiones de corpore communi Capituli, exemptæ à quocunque titulo, vacatione, & collatione, inter Canonicos postea æqualiter diuidendæ; & sic Coadiutor non acquirit eas ex nouo titulo, sed retinet primum; & per consequens cessat optio: & præ-

benda optata pertinet suo tempore ad Coadiutorem, iuxta dicta superius. Et licet annexio hoc casu non sit perpetua, tamen adhæret spiritualitati, & cadit sub prouisione Canonici cum suis annexis: ut habetur in *Cordub. Coadiutoria, die 27. Nouemb. 1619. coram Ill. bo. me. D. meo colendiss. Archiepiscopo Seleuciensi. in recent. part. 4. tom. 2. decis. 140. & decis. 385. num. 2. versic. nec immerito, part. 3. Recent. Gregor. decis. 478. n. 6.* † Vnde sequitur hoc etiam casu, sicut 15 præstimonium, seu præbenda transit ad Coadiutorem, excluso iure optandi prætenso ex parte Capituli, ita onus pensionis impositæ super Canonicatu, & præstimonio, seu præbenda transire in totum ad Coadiutorem.

CAPVT XXIII.

ARGVMENTVM.

VANDO pensio fuit imposita super pluribus beneficiis in solidum, vtrum Pensionarius teneatur agere pro rata contra vtrumque? Et quomodo debeat fieri solutio, facta separatione & dismembratione fructuum, aut etiam titulorum? Et vtrum diuisio pensionis inter diuersos debitores fiat iuxta proportionem Arithmeticam, vel Geometricam. Pluribus factis translationibus excedentibus summam à Pontifice limitatam, vtrum anteriores sint reuocabiles; & vtrum posteriores in testamento eodem, vel diuersis, præualere debeant? Quid dicendum sit de duabus pensionibus incompatilibus super eodem beneficio sub eadem Data concessis.

SVMMARIVM.

- 1 Is cui pensio fuit assignata in solidum super pluribus beneficiis, habet electionem agendi contra quod voluerit, si sit capax pensionis.
- 2 Pensione super duobus beneficiis assignata, quorum alterum Regularis retinuit, alterum resignauit, pro rata quilibet possessor tenetur ad solutionem pensionis.
- 3 Si Pensio fuerit imposita super pluribus beneficiis inæqualis valoris, quomodo fiet diuisio.
- 4 Quid si fuerit designatum, pro qua summa quodlibet ex duobus beneficiis teneatur?
- 5 Quid si pensio fuerit imposita super pluribus beneficiis vnitis, quæ postea separantur?
- 6 Non datur clausula, sine retardatione solutionis pensionis, quando agitur de pensione super pluribus beneficiis imposita.
- 7 Quando id quod separatur à beneficio est veluti prædium ipsius beneficii, illius beneficii possessor non eximitur à solutione pensionis, si illam beneficium ferre possit.
- 8 Si translatio facta fuerit in articulo mortis vicibus excedentibus summam permissam, quæ translatio præualeat.
- 9 Translatio in articulo mortis videtur reuocabilis. Sed contra *infr. num. 13.*
- 10 Facultas transfrendi, etiam in articulo mortis, potest fieri per dispositionem inter viuos.
- 11 Vocati ex eodem testamento prius nominati præferuntur. Sed contra, quod omnes pro rata admittantur, *n. 12.*
- 12 Nominationibus, aut translationibus factis diuersis temporibus, prior præfertur.
- 14 Translatio est diuidua, & in ea vile per inutile non vitatur.
- 15 Re integra admittitur variatio in translatione pensionis semel tantum.

- 16 Pensione super duobus beneficiis imposita, si vnum ex illis resignetur, quilibet possessor tenetur pro rata fructuum ad illius solutionem.
- 17 Diuisio hæc fieri debet iuxta proportionem Geometricam.
- 18 Explicatur Decisio Seraphini 1429.
- 19 Quomodo inter se differant dismembratio fructuum beneficii, & dismembratio titulorum.
- 20 Quando fit dismembratio titulorum, & pensio non fuit imposita cum clausula, in solidum; quilibet ex possessoribus titulorum non potest conueniri nisi pro rata fructuum beneficii.
- 21 Si eodem tempore, & sub eadem data concessæ fuerint pensiones incompatibiles, neutra concessa valet.

EX iis quæ in præcedenti capite dicta sunt, tanquam huius questionis præambula, notabilis oritur difficultas? Quando videlicet pensio super pluribus beneficiis fuit imposita, vel super Canonicatu & præstimonio, quomodo, & pro qua rata, an verò in solidum quilibet concurrere debeat ad pensionis solutionem? In qua.

Prima hæc stabilienda est conclusio: † Quod si pensio super pluribus beneficiis in solidum assignata fuerit, Pensionarius habet electionem super quo beneficii corpore velit pensionem retinere, dummodo tale beneficium sit capax pensionis, & pensio tertiam fructuum partem non excedat: ut fuit decisum per Rot. apud Seraphin. *decis. 1429. n. ult.* Quia licet fructus omnes sint obligati pro pensione, tamen ubi sunt plures fructuum possesores, potest creditor eligere ut dirigat suam petitionem contra quem velit: *l. Moschis, de iur. fisc. & ibi Bartol. & ante eum Gloss. in verb. Possessorem.* Quod procedit in dismembratione fructuum: nam de dismembratione titulorum postea agitur.

Secundò quaritur quid dicendum, si pensio fuerit